

KONCEPCE TVŮRČÍ PRODUCENTSKÉ SKUPINY KREATIVNÍ DOKUMENTARISTIKY A NOVÝCH FORMÁTŮ

Moderní filmová řeč a nové formáty pro všechny generace.

Dokument, který je in:

INOVACE INICIACE INTERAKCE

Základní strategické body projektu:

- projektové vedení TPS s dlouhodobější perspektivou, evoluční potenciál vzhledem k navrhovanému složení skupiny i případným programovým pilířům a cílům TPS
- iniciace a vývoj inovativních formátů pro televizi i nová média
- kreativní vedení solitérních projektů - dokumentárních filmů režisérských autorit i talentovaných začátečníků
- spolupráce, interakce se studenty audiovizuálních a filmových oborů, aktivní scouting mladých talentů a budoucích spolupracovníků TPS. Vytvoření tzv. focus group, testovací skupiny studentů při vývoji konkrétních projektů pro jejich věkovou diváckou skupinu
- vytvoření Rady TPS složené z významných osobností z různých oborů. Úkolem poradního teamu bude napomáhat programovému směřování i kritické reflexi dosavadní činnosti TPS
- aktivní přístup nejen k vyhledávání témat a autorů, ale i ke spolupráci se zahraničními partnery
- reprezentace ČT a vzdělávání členů skupiny v rámci pořádání seminářů zejména v oblasti nových formátů a médií a recipročním hostováním na podobných událostech v zahraničí
- krátké výměnné stáže kreativních dramaturgů jako most k navazování spolupráce a efektivní výměny know-how se zavedenými tvůrčími skupinami ve světě

Úvod

Původní dokumentární tvorba je jediným žánrem, který v současnosti odlišuje vysílání veřejné služby od velkých komerčních televizí. I proto je důležité věnovat tomuto směru televizní výroby a vývoje zvýšenou pozornost.

V rámci TPS chceme reflektovat trendy dokumentárních formátů v zahraničí, zejména pak v žánru **reality TV**. S růstem TPS budeme překračovat hranice dokumentu směrem k fiction žánrům a vyvíjet "hraniční" formáty hrané tvorby i zábavy, které spojí produkční i formální výhody nonfiction žánrů s potenciálem divácké atraktivity. V neposlední řadě budeme dostatečně pružní, abychom rychle přistupovali i ke kontroverzním aktuálním tématům.

Vítáme plán technických inovací nového studia a jeho výrobní potenciál a výhodnou geografickou polohu Brna vzhledem k Bratislavě (RTVS), Vídni (ORF) a Budapešti (Duna TV).

Vedle vtahování nejlepších slovenských tvůrců ke spolupráci s ČT a k tématům určeným českému divákovi, budeme provádět pečlivý **scouting mladých talentů** z řad studentů filmových škol, s nimiž chceme spolupracovat a podporovat jejich růst na poli televizní tvorby. Mladí tvůrci, kteří se osvědčí, se mohou stát spolupracovníky či tvůrci této či jiné TPS. Jejich příslušnost k “facebook generation” a jejich znalost moderní audiovizuální řeči ovlivněné internetem kreativě využijeme pro pořady cílící na mladé diváky.

V neposlední řadě budeme s vizí interaktivní televize pro tuto cílovou skupinu navrhovat dokumentární projekty v kontextu **nových médií**. A tím také naplníme jednu z charakteristik většiny západních veřejnoprávních televizí - vůdčích inovátorů na poli programu.

1. ZAMĚŘENÍ A STRATEGIE TPS

a) charakteristika původní tvorby TPS kreativní dokumentaristiky a nových formátů

Koncepce “TPS kreativní dokumentaristiky a nových formátů” vychází ze znalosti interního výrobního potenciálu TS Brno, z možností všech domácích soukromých produkčních společností, zabývajících se dokumentárním filmem, a především z personálních kvalit oslovených dramaturgů i široké skupiny dosavadních spolupracovníků z řad tvůrců i poradců. Koncepce chce dát hraniční dokumentární tvorbě jasnou profilaci a zároveň navázat na nejlepší výsledky brněnské non-fiction tvorby.

Koncepce je postavena na dvou programových ramenech. Za prvé na tradici **kreativního dokumentu**, opírajícího se o režisérské autority. Za druhé na “**kreativní laboratoři nových formátů**” určených pro ČT2 i ČT1 a pro prostor nových médií. Ke stávajícímu profilu většinového diváka ČT chceme přilákat mladou diváckou generaci, na niž v současné době úspěšně cílí zejména Prima Cool, a kterou ČT dlouhodobě ztrácí.

Creative documentary/kreativní dokument: v zahraničí a v profesionálních dokumentárních kruzích hojně používaný termín, v češtině mu nejlépe odpovídá výraz “autorský dokument”. Autor (tvůrce=creator) je základní stavební jednotkou díla. Prostupuje celým filmem a zpracovává téma subjektivní, tvořivou a vybroušenou metodou. Na rozdíl od publicistiky se často jedná o dokumenty s uměleckým přesahem, s důrazem na situace, originální vizuální stránku, o dokumenty odvážné, schopné jít proti proudu, dokumenty provokativní a provokující, zdravě nekorektní a často o pořady nabízející humor v mnoha různých - i velmi ironických a kontroverzních - podobách.

Dokumentární tvorba, se kterou TS Brno opakovaně v posledních letech bodovalo, například na největším středoevropském festivalu dokumentární tvorby MFDF Jihlava, bývá často zaměňována za publicistiku, kterou na velmi dobré úrovni produkuje zejména ostravské studio ČT. Pod oběma pojmy, tj. „dokument“ i „publicistika“, lze v ČT dohledat velké množství pořadů, které jsou nesprávně označovány, což způsobovalo jejich mylné programové nasazování v jednom

společném vysílacím okně. To následně vedlo u některých kvalitních a výjimečných dokumentů k diváckému nezájmu. Souvisí to s faktem, že v ČT doposud nebyla marketingově podchycena autorská jedinečnost kreativního dokumentu. Česká televize dostatečně nepropagovala “své” tvůrce - **“tváře dokumentu ČT”**. Jako největší producent českého i východoevropského dokumentu by ČT měla nejvýznamnějších osobností českého dokumentu využít pro self-promotion. S marketingem souvisí požadavek jasného vytypování okruhu tvůrců schopných autorský dokument točit. Důsledný výběr autorů je dramaturgickým předpokladem úspěchu tohoto žánru i programového okna.

Budeme spolupracovat nejen s českými tvůrci a soukromými produkcemi v oblasti dokumentární tvorby, ale v rámci možností navrhne koprodukční jednání s commissioning editory zahraničních televizí. Zejména v případě německo-francouzské ARTE a britského Channel 4, budeme spolu s obchodním oddělením v žánru “creative documentary” navrhovat a prosazovat koprodukční mezinárodní projekty, u kterých bude jasný potenciál prodeje i divácká atraktivita. Je nutné v tomto ohledu zdůraznit, že v oblasti dokumentární tvorby se bude TPS snažit o nastartování zanedbané komunikace s případnými zahraničními (evropskými, asijskými a americkými) koprodukčními partnery. Mezinárodní koprodukční projekty nabízejí podstatné úspory u jinak relativně nákladných realizací. Podrobnosti a návrhy uvedu níže v bodu e) týkajícího se zahraniční spolupráce.

Docu-reality TV: Televizní formát - série, vycházející z moderní podoby autorského dokumentu s mnoha variacemi a podobami. Na rozdíl od kontejnerových reality show se až na výjimky nejedná o soutěž. Dramaturgický casting se netýká jednotlivých účastníků, ale prostředí, resp. sociálních skupin. V ideálním případě jde o sociologickou sondu rámovanou interakcemi-vztahy reálných osob v reálných situacích, případně vybraných osob, které do těchto předem definovaných prostředí a situací vstupují. Nabízí se možnost více či méně systematicky mapovat nové subkultury, které vznikají nejen ve vazbě na nové komunikační technologie, ale především indikují proměny životního stylu. Režisér-tvůrce společně s dramaturgem zůstávají hybateli událostí v celkovém pojetí, i ve vztahu ke konkrétním situacím či zadáním.

V českém prostředí bychom mohli jmenovat např. docu-reality show vzniklé na základě nákupu licence “Výměna manželek”, “Ano, šéfe”, “Farmář hledá ženu.” Jediným původním veřejnoprávním pokusem v ČT byla “Ptáčata”, časosběrná docu-soap, kterou jsem v rámci zakázky pro ČT v roce 2009 a 2010 s kolegy vytvořila. Jedná se o příklad spojení divácky atraktivního formátu se závažnou problematikou společenské exkluze romské menšiny, kterou ukazujeme na příbězích malých dětí. Díky tomuto pořadu jsem byla jako autorka v Berlíně nominována na prestižní evropskou cenu Civis Media Prize.

TPS kreativní dokumentaristiky a nových formátů by se v dlouhodobém plánu zaměřila i na výrobně náročnější dokumentární formáty, jako je např. **docudrama a docufiction**. A neopominula by ani spolupráci s velkými evropskými neziskovými organizacemi na atraktivních lidskoprávních kampaních pro mladou generaci. Více o konkrétním programu TPS v bodech f), g) a h).

c) programové priority a cílové skupiny

Dlouhodobým cílem bude nabídnout především mladé divácké skupině ve spojení s novými médii originální, atraktivní a zároveň kvalitní podobu dokumentární tvorby, která se v mnoha různých podobách už dnes prolíná všemi žánry, které televize nabízí. Ideální platformou je zde proto formát **reality TV**.

Zaměření TPS bude prioritně na **tři cílové skupiny (15-19, 20-29, 30-40)**, pro které budou existovat tři samostatné, ale kompatibilní dramaturgie.

První cílovou skupinu **15-19** charakterizuje stále ještě relativně určující vazba na rodinu a školu, respektive proces jejich odmítání či hledání vlastní cesty, životního a hodnotového referenčního rámce.

Druhá cílová skupina **20-29** by měla reflektovat skutečnost, že se za posledních 20 let velmi protáhlo "mládí", mimo jiné i proto, že se prodlužuje vysokoškolské studium, resp. oddaluje založení rodiny.

Třetí strategie oslovení diváků **30-40** by měla cílit především na otázky spojené s radikální změnou životního stylu spojenou s odloženým základáním rodiny.

Takto strukturovaný pohled na potenciální diváky poskytuje dramaturgii větší tvůrčí, manévrovací prostor, včetně možnosti kreativně konfrontovat proměnu životního stylu různých subkultur působících v rámci jednotlivých věkově strukturovaných skupin. Přes všechnu postmoderní fragmentarizaci by měla taková dramaturgie hledat nejen difference, ale i to, co uvedené generační životní styly spojuje, a to nejen v domácím, ale i evropském kulturním a sociálním kontextu.

Zásadním dramaturgickým bodem TPS by také mělo být prostoupení dokumentární a hrané tvorby v ČT v podobě žánru **docu-drama a docu-fiction**. Bohužel se tímto integračním tvůrčím principem - kromě ambiciózních proklamací bývalého šéfa ČT1 Radana Dolejše - v dramaturgických plánech nikdy nijak cíleně nepracovalo. Jedním z důvodů je i fakt, že v minulých letech nebylo vedení původních center dokumentární tvorby ve výrobě prozíravé a zároveň ambiciózní.

Nepočítáme-li ostravský lifestyle a publicistiku, tak se jednotlivá centra od sebe dramaturgicky neodlišovala a zachovávala konzervativní dramaturgii jednoho vkusu, spoléhajícího na jistotu v podobě konzervativního diváka. Chyběla poptávka zhora ani zezdola, neobjevovala se iniciativa ze strany vedení většiny center, a tak nevznikla skupina, která by se jasně profilovala. Naprosto chyběla konkurenční motivace i přímá osobní zodpovědnost. Výsledkem bylo šednutí programu. Vizí našeho TPS je dodat vysílání barvy, které postrádá.

Kromě sérií pro mladé publikum a kromě nových formátů by TPS přistupovala podobně inovativním způsobem i ke klasickým tématům, na které se váží např. významná výročí. Konkrétně 100 let od vzniku I. světové války a 20 let od rozpadu Českoslovenka - viz níže.

Naši základní snahou ale bude koherence ve vztahu k cílovým skupinám. "Klasická témata nově" znamená vyprávět historii pro nepamětníky. Doposud převládá více méně kanonizovaný postup vyprávění pro "zasvěcené", tedy strategie "pro pamětníky s pamětníky". Stále tak dominuje televizní pojetí českých dějin jako soupisu bitev, politických jednání, "velkých dějin", které si ale nepamětníci již nedokáží propojit s vlastní žitou, či alespoň těsně/rodinně zprostředkovanou každodenní zkušeností. Výsledkem je nezájem, přesněji dějinná dezorientace, resp. ztráta historické paměti, která se bude dobře hodit příštím manipulátorům a nových vykladačům českých dějin. Je třeba dlouhodobě hledat takový modus vyprávění, aby se mladší cílové skupiny dokázaly identifikovat s tématem a nebrali jej jen jako školní výuku. V tomto smyslu bude třeba najít i jiné než doposud kanonizované historiky, kteří si ještě pamatují a tudíž obtížně chápou, že mladší nechápou.

Samostatnou kapitolou jsou prestižní solitérní docuprojekty, kterým by se TPS věnovala průběžně - preferované budou projekty s koprodukčním potenciálem a ambicí reprezentovat ČT i na mezinárodních festivalech a forech.